

SAVA

izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrto leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inserati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavici: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Obrekovana vlada.

Minoli podeljek so zborovali na Dunaju načelniki parlamentarnih strank. Kakor znano, so sprožili misel na konferenco socijalni demokratije v nekem pismu na zborničnega predsednika Sylvestra.

Sešli so se zastopniki vseh avstrijskih narodnosti in vseh političnih frakcij, da se posvetujejo o političnem položaju, ki je nastal po odgoditvi državnega zbora. Sešli so se v namen, da poiščejo sredstva, kako uvesti v Avstrijo zopet ustavne razmere in so od vlade uvedbo teh razmer tudi kar najodločneje zahtevali. Konferenci je prisostvoval tudi ministrski predsednik grof Stürgkh in vodja finančnega ministrstva vitez pl. Engel.

Vsi načelniki strank so bili edini v tem, da je vladanje s paragrafom 14 protipostavno in vsi govorniki so odločno obsojali brezbržnost vlade, ki se ne ozira niti najmanj na ustavne pravice državljanov ter počenja, kar hoče. Vsi govorniki so zahtevali sklicanje državnega zbora, ne oziraje se na češko obstrukcijo.

Kakor znano se je vlada, oziroma grof Stürgkh postavil na jako komodno stališče: Dokler ni mirno in redno zasedanje zamajeno, se ne skliče državnega zbora. Mirno zasedanje pa motijo češki obstrukcionisti, ki zopet zahtevajo razpis volitev za češki deželni zbor in odpravo komisarijata. Vlada pa Čehom v tem oziru neče ustreči, ter pravi da se more razpisati nove volitve za češki deželni zbor šele tedaj, ko bodo spravne konference med Čehi in Nemci pripravile ugodna tla.

Grof Stürgkh se giblje torej lepo v krogu. Državnega zbora ne skliče, ker Čehi obstruirajo, volitev za češki deželni zbor ne razpiše, ker se morajo prej vršiti pravna pogajanja in spravnih pogajanj ne prične — no, recimo zato — ker zborujejo delegacije!

Motili pa se ne bomo prav nič, če povemo, da so vsi ti izgovori našega velenezmožnega ministrskega premijerja zgolj švindelj in humbug. Vlada ravno noče kontrole državnega zbora, dobro

vedoč, da bi njena pšenica pred ljudskim zastopstvom ne šla tako bujno v klasje, kakor gre sedaj. Zagovarjati bi bilo treba točko za točko, predvsem lahkomišelnost razmetavanje denarja za časa balkanske vojne. Tudi o kreditih za bosanske železnice bi bilo treba govoriti in več kakor gotovo je, da bi lep, a dragocen načrt Bilinskega padel v vodo. Načrté za zgradbo bosanskih železnic, ki obremenjujejo Avstrijo skozi 60 let za tri do 4 milijone, ne bi bila vlada nikdar spravila pod streho.

Zato pa se tudi ni nikdar potrudila, da bi vsaj poiskusila napraviti državni zbor delazmožen. Trideset ljudi je obstruiralo in radi tega je moral državni zbor prekiniti z delom. Nad 550 poslancev šteje zbornica in razen čeških agrarcev so vsi obsojali obstrukcijo. Jasno je torej, da bi bilo treba le malo truda od strani vlade in češka obstrukcija bi bila prenehala.

A za tako delo bi bilo predvsem treba nekoliko inicijative in človek bi mislil, da je ministrski predsednik ravno za to tukaj, da dá inicijativo. Pa kaj to mar grofu Stürgkhu! Mož ima svoj dekret in vse drugo prepušča Bogu na višavah in paragrafu 14. Čemu napenjati možgane, če gre brez njih še lažje. Razglas v dunajskem uradnem listu je začetek in konec Stürgkhove modrosti.

Kakor rečeno, se je mož udeležil tudi ponedeljkove konference načelnikov strank ter se pokazal zopet kot istega, kakršnega poznamo že skozi dve leti. Dolge pol ure je besedičil, a povedal ni ničesar. Da, pač, nekaj je povedal ali bolje namignil: Državni zbor ima ubogati in brezpogojno poslušati vlado, drugače se ga bo razpustilo.

In dosegel je vsaj nekaj vspeha s to grozljivo. Oni poslanci, ki žive od vladne milosti, so sklopili kakor nožiček. Boje se za korita, ker vedo, da bi jih pri novih volitvah ljudska nevolja pomedla med staro šaro. Zahteva po sklicanju državnega zbora in obsodba protustavnosti je donela naenkrat kakor pohvala ministrskega predsednika.

Kaj čuda potem, da se grofu Stürgkhu niti vredno ni zdelo tudi le z besedico omeniti državnega proračuna. Izključeno je namreč, dovoliti

si proračun s paragrafom 14. Temeljni zakoni jasno določajo, da spada določitev državnega gospodarstva v delokrog državnega zbora. Ko bi si vlada upala dovoliti proračun s § 14., bi bil odpravljen zadnji ostanek avstrijske ustave. In o tako važni točki ministrski predsednik ni črnil niti besedice. Tako zapostavljanje in preziranje ljudskih zastopnikov bi bilo v vsaki drugi državi nemogoče. Ministrski predsednik, ki bi si kaj takega upal, bi lahko čez noč pobral šila in kopita. Pri nas v Avstriji je, kakor vse, tudi to drugače. Poslanci se boje za mandate, in še bolj za dijete, in zato so tudi to očitvidno klofuto kvitirati s prijaznim smehljajem.

Kot nameček je pa ministrski predsednik tudi še pravil o veliki ljubezni, ki jo goji vlada do ljudskega zastopstva. Tako zelo ljubi vlada državne poslance, da jih pusti raje doma, zgolj iz bojazni, da bi si utegnili pokvariti želodce, ako v državnem zboru poslušajo neokusnosti ministrskega predsednika.

Pa grof Stürgkh tudi ne razume, kaj imajo ti preklicani poslanci proti vladi. Saj se vlada vendar trudi na vse mogoče načine, da bi ustanovila zopet redne razmere. Da pa ne pride na pametno misel, tega se ji vendar ne sme šteti v zlo. A tudi kriva ni tega. Tega so krive komplicirane razmere v naši državi. In ministrski predsednik sam! Koj bi prepustil mesto drugemu, če bi bil prepričan, da bi njegov naslednik imel srečnejšo roko. A tega prepričanja nima in zato se za enkrat še ne misli umakniti iz mehkega ministrskega fotelja. Res tolika naklonjenost in tolika ljubezen in tolika samozatajevanja, da se človeku — želodec obrača.

Dalje se je na tej konferenci tudi sklenilo, da naj se skličejo zastopniki Čehov in Nemcev k spravnim pogajanjem. A grof Stürgkh je našel tudi tu sredstvo, da stvar zavleče. Zmislil si je, da bi bilo dobro, ko bi tem spravnim konferencam prisostvovali tudi nekateri člani češkega veleposelstva. A kaj more vlada zato, da zborujejo ravno sedaj delegacije v Budimpešti in so voditelji češkega veleposelstva tudi delegati, ki se bodo vrnili

PODLISTEK.

—o.—k.:

Na morskem bregu.

Konec.

„Zdaj pa, prijatelj, zadnji poljub. Še enkrat, ne pozabi na svojo obljubo!“

Konec ko je komaj pričetek! Obljuba . . . zapisal sem sam sebi obsodbo. Da, zadnji poljub . . . in potem nikdar več. V njem še enkrat doživiva tiste ure, ki so bile samo najine. In — oditi moram. Predno prestopim prag sobe, se še enkrat ozrem in takrat vidim v njenih očesih žalost. Še enkrat naj poljubim to njeno oko in še enkrat naj mu izdihnem žalost, ji rečem le še enkrat: „Jaz te ljubim“ — a ona mi odkima skoraj tuje in zgine za zaveso. Jaz prestopim tisti prag — za vedno.

* * *

Preteklo je dokaj časa. Z obljubo v srcu tavam in tavam. V duši je hrepenenje in brezupna zavest. Človek nima cilja in v brezcilje — pusto in nedoločno, meri svoje stopinje, ki se upirajo in vendar hite. Tako zabredem v elegantnejši del mesta. Nekaj časa gledam v tla, se oziram v razložbe in v njih vidim le svoje zbegano oko. Pridejo trenutki, ko se pomirim in bi celemu svetu najraje zažvižgal zbadljivo popevčico. Pa to so le trenutki, kratki a za njimi so trenutki, dolgi in drug drugemu enaki. Povsod je ona, povsod se bleste tiste njene besede: „Danes sem tvoja, samo tvoja, a jutri . . .“ Oj ti življenje, ki daš človeku ljubezen in uživanje,

da ga potem v spominu mučiš. Kot satan, ki zgrbanči čelo in se rezko zasmije. Iz njegovih oči pa švigne ironija, pikra in odkrita . . . Pa naj grem naprej brez cilja. In kako naj si ga naznačim? „Samo danes, in jutri ne več . . .“ Mogoče sem bil le igrača, le sredstvo kaprice? Ne, ne, pljunil bi v lastni obraz in bil njegove nevaležne poteze. Njeno oko je bilo resnično in resnico njene ljubezni spoštujem.

Samo še enkrat! Kako človek hrepeni po onem, kar mu je vzeto in zaprto v sedemkrat zaklenjen vrt. Želja je nenasitna in borba proti edini želji je težka in krvava. Ne, nikdar več! Beseda, ki zveni, kot meč rabelja. Pogledam pred se . . .

Ne, to ni mogoče, to ie prevara! Tista dva bela vranca, ki zmajujeta z glavama, da se valove njihovi grivi. Izpod kopit pa krešeta iskre. Ne, ne . . . kot da sta samo dva bela vranca na celem svetu, In vendar! Tisti človek, ki sedi mirno na kozlu je vendar oni, ki . . . da, da, seveda je oni . . .

Postojim in čakam. Naj bo, kar hoče. Odpro se vrata bližnje trgovine in iz nje stopi ona poleg svojega — moža. Njemu je v potezah zapisano, da je zdravje že Bog ve kje. Težak je njegov korak in na palico se upira njegova roka. Ona pa gre ob njegovi strani in ga podpira — svojega moža. Tako mlada in cvetoča! Potrpežljivo mu pomaga v voz in hoče vstopiti tudi sama. Krilo se ji nekoliko zatakne, popravi je in pri tem zagleda mene. Njen pogled je mrzel in nad očesom dvoje tistih črnih obrvi. Hipoma me spozna. zardi in v

njenem očesu še enkrat zasiže spomin. Oj, gospa lepa! Tudi ti še nisi pozabila in v tvojem očesu je še odsev tiste motne, temnordeče luči. Da, še, pa čeprav le trenutek . . . Njen pogled se takoj zopet zresni in v oko ji stopi strogost, ki mi zbadajoče kliče: „Obljuba!“ Nato takoj stopi v voz, le njeno roko še vidim, ko zapre vrata voza, ki takoj na to oddrda. Srepro gledam za njim, dokler ne zgine.

In jaz? Obljuba in poleg nje želja — nasproti pa ona in njen mož. Na eni strani ljubezen — na drugi dolžnost. In zato jo spoštujem, vzlic temu, da se je spozabila za trenutek in dala svoji želji prosto ravan in široka krila.

Od takrat je nisem videl nikdar več. Marsikatera pot je bila namenjena nji, slučaj mi ni bil več ugoden. Da, da! Samo dva dni in potem je nisem smel več poznati. Dva dni in celo življenje!

Tako mi je pripovedoval znanec. Pod nama je zašumljalo morje v večernem valovanju. Solnce se je potapljalo v morje in nebo je zardevalo. Zazrla sva se v daljave in sva molčala. Ponudil mi je cigarete in ko sva pokadila mi je ponudil še in še. Mrak je objemal morje, njegove bregove in na bregovih temne ciprese in duhteče lovorjeve grme. Žalosten je bil moj znanec in komaj je zadržal solzo, da ni kanila na izprani pesek morskoga brega. V roki je držal zlat obesek in lepa je bila tista ženska glava, ki je bila v njem. Srepro je zrl vanjo in s spoštovanjem jo je približal ustnicam. jo poljubil in jo spravil v najvarnejši žep.

šele prihodnji mesec domov. Ker pa je od uspeha teh spravniš pogajanj odvisno sklicanje državnega zbora, res ne more vlada za to, da se bo na ta način sklicanje zavleklo v pozno jesen.

Kakor se torej vidi iz vsega, vlada res kar hrepeni po zasedanju ljudskega zastopstva! A kaj, ko ji udeležitev te srčne želje preprečijo vedno nanovo nastale zapreke. Saj bi ta obrekovana vlada po svoji lastni izpovedbi, kar najraje ustregla vsem upravičenim in neupravičenim željam, a kaj, ker tega ne more. Te preklicane razmere so krive, da je vlada primorana uporabljati paragraf 14. ter vladati protustavno.

Konferenca načelnikov strank je bila torej skoro brezuspešna, ne po lastni, ampak po krivdi ministrskega predsednika grofa Stürgkha. Eno pa je vendar porodila: Jasno so vsi zastopniki povedali, da obsojajo režim s paragrafom 14. In ko bi vlada ne upoštevala tega mnenja, se ji zna pripetiti, da bo nastal vihar, ki ga naposled ne bo potolažil tudi ne — goli absolutizem.

Mehika.

Republika Mehika obsega 1.987.201 kvadratnih kilometrov in je torej skoraj štirikrat tako velika kot Avstrija. Prebivalstva ima 15.063.207. Občevalni jezik je povečini španski, kaj čuda, saj je bila Mehika tristo let v posesti Špancev. Prebivalstvo se deli v 19 odstotkov belcev, 43 odstotkov Mesticev in 38 odstotkov Indijancev. Še izza španske dobe obstoje velikanske latifundije, to so ogromna posestva, ki se nahajajo v rokah par ljudi. V nasprotju s temi veleposestniki so peoni, lena masa, ki jih je dobiti za vsako stvar.

Vprašanje peonov in veleposestva je v Mehiki stalno na dnevnem redu. Bivši dolgoletni predsednik Porfirio Diaz je sicer skrbel, da se je dvignila industrija in promet, a veleposestniškega vprašanja se ni upal dotakniti. Vsled tega je pod načelstvom Madere izbruhnila proti njemu revolucija, ki je zahtevala „zemljo za revne“. Diaz je moral v maju l. 1911. pobežniti v Evropo. A tudi Madera je imel samo besede, mogočnim veleposestnikom tudi on ni skrivil lasu. Vsled tega so lastni pristaši proti njemu revoltirali in v februarju 1913. je bil umorjen. Naslednik mu je Huerta, a jako dvomljivo je, ako se mu bo posrečilo uravnati in reformirati zemljiško posest.

V glavnem se Mehika bavi s poljedelstvom in živinorejo. Največ se pridelava koruze, a ob nižje ležečih pokrajinah ob morju tudi bombaž, sladkorni trs, kava, gumi, konopnina in vanilja. Najbolj privlačna sila za zunanji kapital pa je rudarstvo.

Že od nekdaj se odlikuje Mehika po množini srebra. V zadnjih desetletjih pa se je silno pomnožila pridobitev zlata in bakra. Poleg tega pa se prideluje v Mehiki tudi svinec, antimon, cink in živo srebro, železo in premog.

V zadnjem desetletju pa so se odkrili v Mehiki petrolejski vrelci, ki utegnejo postati največji na svetu. Petrolejski vrelci so v bližini Tampica, torej ravno tam, kjer je baje Mehika razžalila Zedinjene države. Tampico leži ob morski obali in je za izvoz petroleja kakor nalašč ustvarjeno. Vrelci so last deloma Amerikancev, deloma Angležev. O bogastvu teh vrelcev naj zadostuje le ena primera. Nek

Na morju so zablesketale rdečkaste luči ribiških čolnov in tam od morja je pohitelo tulenje zapoznelega parnika. Proti bregu se je pričela viti bela kača, pogledal sem njen izvor in bila je luna, ki je zatrubadurila preko nebesni obok.

„Prijatelj mladi, vem, da me zdaj ne razumete, a razumeli me bodete — mogoče kmalu.“ Tihe so bile njegove besede.

Vstala sva in sva šla. Morje je zašumelo močneje in zapelo pesem, katero sem takrat slutil in jo zdaj razumem. Razumem pa tudi tebe, ož znanec na morskem bregu, če ne popolnoma, vsaj dovolj . . . Samo danes in jutri . . . ?

Ločila sva se in tisto noč sem bdel in premišljeval. Nerazumljivo mi je bilo tisto zaupanje vame in nerazumljivo mi je bilo usmiljenje, katero sem imel z znancem, ki je odkril svojo bol mladeniču. — In tisti mladenič je bil še skoraj — otrok.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

In kako razsvetljen je ta kraj, kjer se, kakor sem nekoč slišal izraz, prodaja človeško meso! Na umazanih pol podrth bajtah so velike svetilnice, iz zabavišč, kjer se pleše danse arabe, prodirajo žarki svetlobe in udarja v uho glas orijentalke godbe. Po ulici pa direktno gneča! Jedva se je preriti z oslom skozi. To pa kljub dejstvu, da gre orijentalec takorekoč s kurami spat.

Največ obiskovalcev je Frankov, Evropejcev, šalečih, smejočih se, in opazujočih. Videti je res

vrelec, ki je last Angležev je pred tremi leti dal dnevno 160.000 sodov petroleja. Danes po treh letih dá še vedno nad 50.000 sodov. Jasno je torej, da si prizadeva ameriški kapital na vse kriplje, da dobi to hudo konkurenčno podjetje v svoje roke.

Laška druhal proti Slovencem.

V Trstu se je prazhovanje 1. maja krvavo končalo. Italijani so napadli slov. delavstvo in je pri tem prišlo do hudih izgredov.

Prvi spopad med slovenskimi delavci in laško druhaljo se je izvršil pred „Chiozzo“. Tu so najprej Lah napadli nekega Nemca, na to pa so navalili na godbo narodne delavske organizacije. V pretepu je bil težko ranjen železničar Stojkovič. Do ostrega spopada je prišlo v ulici Sv. Antona, kjer je kakih 20 laških pobalinov izzivalo Slovence s klici: Evviva Trieste italiana, abbaso i Scavi. Ker so videli, da Slovenci ne bodo mirno prenašali teh izzivanj, so se umaknili v kavarno Stella Polare. Ko je prišel sprevod do te kavarne so jeli Lah metati na ulico železne stole in mize. Na ulico je padlo tudi več steklenic črnila. Slovenci tega seveda niso mirno trpeli ter so navalili proti laški druhalji. Prišlo je do velikega pretepa, kateremu je napravila konec policija. Nato se je sprevod dokaj mirno vršil, mestoma je bilo še slišati kak žvižg ali klic: Abbaso i Scavi. Ko so se po končanem sprevodu št. Jakobčani vračali domov, vnel se je pretep v Carducijevi ulici, v katerem je bilo več oseb ranjenih. Tu je 10 laških potepuhov napadlo Slovence Mirka Kralja, ki je moral v silobranu rabiti revolver. Ustrelil je dvakrat, a nikogar zadel. Policija je več napadalcev aretirala, tudi Kralja samega, vendar so Kralja takoj po zaslišanju izpustili. Laška sodrga je dopoldne s kamenjem bombardirala kavarno Minervo na Acquedottu in razbila tamkaj vsa velika okna. Tu je neki Lah z revolverjem ustrelil proti kavarni. Policijski agent Sancin ga je hotel aretirati, a mu je zločinec ušel. Lah so ponoči obnovili napad, in ubili nekaj šip. Dasi so bili v kavarni navzoči policijski uradniki, vendar ni bil nihče izmed napadalcev aretiran. Aretiranih je bilo v celem nad 200 oseb ter so od teh obdržali v zaporu nad 70. Kolikor je znano, se je na policiji javilo 10 ranjencev med njimi sta težko ranjena neki Pavel Morterra, ki ima dve rani na životu, prizadejani z nožem in neki Anton Miazzi, ki si je pretresel možgane in ima veliko rano na tilniku.

Svojim bratcem v Trstu so pa takoj sledili somišljeniki v Italiji. V vseh večjih mestih so se vršile demonstracije proti Avstriji. Vse te demonstracije je vodilo dijaštvo. V Turinu in Padovi so se stekli s policaji, ki so jih mirili. Na obeh straneh je dosti ranjenih. V Milanu in Palermi so bile tudi velike demonstracije. V Rimu so imeli na univerzi govore in so se podali k rektorju ter zahtevali, da se razobesi črna zastava. Rektor je to prismođarijo zavrnil, nakar so študenti začeli razbijati okna in vrata. Da bi jih pomirili, so prišli policaji in vojaki. Na to so pa dijaki sklenili, da se ne bodo učili, da bodo štrajkali tako dolgo, dokler rektor ne odstopi.

dosti. Pri vratih ob oknih stoje prostitutke, gole po celem telesu ali vsaj v zgornjem delu, kričoče in vabeče ljudstvo k sebi. Pozna se, da glavni dobiček dajejo Evropejci. Arabščina je skoro čisto izginila iz ulice, v francoskem, angleškem, laškem in tudi drugih jezikih v narečju naroda der Gottesfurcht und frommen Sitten — znamenje, da tudi Nemci niso pretrdosrčni — vabijo sladostrastnice vse ljubezni željne k sebi in marsikdo se pusti omehčati.

Deloma so lepe ženske. Arabkinje v polni mladosti, rjave, črnkaste in čisto bele v polni krasoti svojega stasa, črne zamorke — mon Dieu, vendar nekaj premembe naposled v evropskem, vedno enakem življenjskem vžitku.

Todi moj vodnik misli, da mi mora vstreci in me na znamenitosti prepovedanega sadu opozoriti. Ker se mi ne ljubi iti še enkrat gledat trebušnega plesa, označujem zdaj to, zdaj ono ljubko prikazen. Mnogo jih pozna, z večino je glede dobička že domenjen in vsaki predstavi z daljine tudi mene, ki sem pa trd in neizprosno mož jeklen. Nič ni „kšefta“ na moje stroške.

Naposled vendar misli, da mi zamore postreči. Vstavi osla tik pred precej staro, z umazano haljino pokrito, a zelo debelo zamorko rekoč: Cette est belle (Ta je lepa) ter mlaskne z jezikom občudovanja in poželjivosti. Ker pa odkimam in poženem osla naprej, zakriči ves zmeden, kakor bi sam sebi ne hotel verjeti: Est a qu'elle ne Vous plait pas (Ne ugaja li Vam?), češ taka debelost bi pač morala vsakega nagniti k ljubezni. Res, prav orijentalški okus.

(Dalje.)

POLITIČNI PREGLED.

Bolezen našega cesarja.

Bolezen našega cesarja je ostala kakršna je bila zadnji teden. Vsled padca temperature je bil kašelj nekoliko silnejši, toda brez vse nevarnosti. Bronhijalni katar v desnem pljučnem krilu se polagoma mehča in je izmeček postal lahkejši. Upati je, da se bo z ustanovitvijo toplejšega vremena tudi skoraj povrnilo zdravje sivolasemu vladarju.

Nov slovenski docent na zagrebškem vseučilišču.

Ban baron Skerlec je dal na predlog profsorskega zbora modroslovne fakultete dovoljenje, da predava dr. Karel Ozvald, profesor na realni gimnaziji v Gorici, pedagogiko na zagrebškem vseučilišču. Dr. Ozvald je tretji slovenski docent na hrvatskem vseučilišču.

Državna kontrolna komisija za državne dolgove o § 14.

Predsedstvo poslanske zbornice je dobilo v soboto poročilo državne kontrolne komisije za državne dolgove o zakladnih nakaznicah. Kontrolna komisija izvaja, da je po odgoditvi državnega zbora vodja finančnega ministrstva baron Engel izrekel željo, da naj se mu da prilika, da ji razjasni stališče vlade glede najetja posojila na podlagi § 14., da potem komisija proti podpiše zakladne nakaznice. V seji dne 20. marca je nato baron Engel utemeljeval nujno potrebo posojila s tem, da je zavlada v državnih blagajnah potreba po dopolnitvi vsled izdatkov za vojaške priprave leta 1913, vsled pokritja od delegacij dovoljenih zahtev za vojsko in mornarico in vsled izdatkov za izvedbo službene pragmatike. Če tudi so se zunanje razmere brezdvomno pomirile, mora biti državna uprava vendar vedno pripravljena, da lahko vedno izda vsaj toliko denarja, kakor je izdala leta 1913. Dva člana komisije sta bila mnenja, da dolg, ki naj se odplača v 20 letih, ni viseč dolg ter sta bila pripravljena koncedirati samo k večjemu 6 let. Trije člani pa so bili mnenja, da niso vezani na noben termin. Končno so se zedinili člani kontrolne komisije na to, da kontrasignirajo posojilo, ki naj se odplača v 15 letih. Pri tem pa komisija izrecno naglaša, da se ne čuti upravičene, potrditi vlado v eventualnem najetju posojila s pomočjo § 14.

Vojna med Zedinjenimi državami in Mehiko.

Iz Washingtona poročajo, da so južnoameriške države, ki so pričele s posredovanjem, apelirale na vlado Zedinjenih držav, da naj oficijelno sprejme posredovanje, da se morejo pogajanja pričeti. Huerta je sprejel predlog, da se ustavijo sovražnosti med Zedinjenimi državami in Mehiko za časa posredovanja. Huertov vpliv v Mehiki pada in je zelo verjetno, da bo že v kratkem odstopil. Iz New Yorka prihajajo vesti, da hoče Huerta z nekaterimi svojimi pristaši pobežniti v Berlin, kamor je bil že prej poslal tri milijone dolarjev. Mehikanske vstaške čete so sicer začasno ustavile svoje boje in po dolgih štirih letih je zavlada zopet mir v Mehiki, vendar priporoča vstaški general Carranza, da naj se vstaške čete pred mestom Tampico pomnože za 12.000 mož ter naj pod poveljništvom generala Ville napadejo mesto.

Turški državni dolg.

Turška vlada je izročila francoski vladi tabele, ki kažejo, katere vsote bi odpadle na posamezne balkanske države od javnega dolga in drugih dolgov Turčije, ne izvzemši visečega dolga. Te tabele so se razdelile tudi mednarodni finančni komisiji, ki ima urediti finančna balkanska vprašanja. Po teh tabelah bi morale prevzeti posamezne balkanske države sledeče vsote: Grška 14.315.000 turških funtov (300 mil. kron), Bolgarska 4.076.000 funtov (85 in pol milijonov kron), Srbija 4.452.000 funtov (93 in pol milijona kron), Albanija 1.091.000 funtov (23 milijonov kron) in Crna gora 151.000 funtov (čez 3 milijone kron). Komisija naj prične s svojimi deli zopet 15. junija. Otomanski delegati imajo pripravljeno tudi listo zahtev otomanskih privatnih oseb glede škode, ki so jo trpele te osebe med vojno.

Kitajska.

Izpremenjena ustava kitajske republike, ki se bo razglasila te dni, daje predsedniku republike zelo obsežno moč. Vlada sme postavodajne korporacije sklicevati, odgoditi, otvarjati, zaključiti in razpustiti; vlada sme predlagati predloge in proračune, sme vračati parlamentu že sprejete zakone v zopetni pretres ter sme, tudi če je bil kak zakon sprejet s tričetrtinsko večino, s privoljenjem upravnega svetovništva zadržati objavo tega zakona. Vlada sme tudi odkloniti odgovore na vprašanja o upravnih zadevah, ki se stavijo na njo iz parlamenta, če misli, da morajo te zadeve ostati tajne. Samo predsednik republike ima pravico imenovati ali odpustiti uradnike in častnike, napovedati vojno, sklepati mir in razpolagati z vojsko in mornarico in krediti. Določba prejšnje ustave, da se višji uradniki ne smejo vmešavati v uradovanje sodnikov, je v novi ustavi izpadla.

Srečna Albanija.

Severno od Argyrokastra so v petdnevem boju zmagali Epiroti in prizadejali Albancem občutne izgube. Epiroti so baje razpolagali v teh bojih s 30.000 možmi. Zasedli so izredno važno cesto v Korico. Več sto albanskih orožnikov so vjeli. In obeh straneh je padlo okolo 1000 mož. Esad paša odide najbrže kmalu na čelu albanskih čet proti Epirotom. Med vstaši je vse polno Grkov in tudi poveljstvo imajo grški oficirji. Vstaši, med katerimi je mnogo pobeglih zločincev, upri-zarjajo po balkanskih vaseh najostudnejša grozodejstva. Epiroti se pripravljajo na odločen naskok na Korico. Velešile bodo pooblastile mednarodno kontrolno komisijo, da posreduje v albansko-epirskem konfliktu. Kontrolna komisija je že zahtevala od voditelja vstaje, Zographosa, da preneha s sovražnostmi in da ga pričakuje v Santi Quaranta, kjer se bodo vršila pogajanja. Zographos je takoj odgovoril in obljubil, da preneha 7. maja s pohodom in da pride v Santi Quaranta.

DOPISI.

Podbrezje. Podbrežka vrla Marijina družba. Pred tremi leti se je pod predsedstvom župnika Vencelja ustanovila Marijina družba. Naj torej pregledamo, kaj vse se je zgodilo v teh treh letih. Predno se je družba ustanovila, je župnik pridigoval, da naj se dekleta nikar ne boje da se ne bi mogle omožiti, ako bodo v Marijini družbi. Nasprotno, še veliko lažje bodo dobile može. Toda poročile so se samo tri. Za Manco še ni ženina, dasiravno je bila tolikokrat v gozdu ž njim. Dekleta, ki so prej, predno je bila družba ustanovljena, na cerkvenem koru pele, so morale to takoj opustiti ker so začele žvrgoleti devičice. Hodile so se v župnišče učiti in sicer ravno tisti večer, kakor čuki telovadit. Pa poglejmo dekleta, ki niso v družbi. Te ne gredo nikamor zvečer. Marijine hčerke pa se hodijo sedaj vedno učiti zvečer in sicer okoli devete ure, vračajoč se ob enajstih. Gospod Vencelj, ki vam je toliko za mladino, tukaj posežite vmes, da se ne bodo ljudje zgražali nad tem. Toliko za danes, prihodnjic kaj več.

Križe pri Trziču. Naš slavni odbor je gotovo nekaka izjema med drugimi občinskimi odbori naše, v splošno nesrečo celega naroda po klerikalnih zavojevane in strahovane, lepe kranjske dežele. Kar dela najvišja avtonomna oblast v deželi v velikem obsegu na škodo ubogih davkoplačevalcev in delavcev do najnižje stopnje, to je poskusil v manjšem obsegu uveljaviti tudi naš občinski odbor, katerega je skupaj zbobnal naš dobri župnik, obče znani Janez Zabukovec. Ta „božji“ namestnik je prišel na svet menda samo radi tega, da seje v svoji župniji prepri in sovraštvu. Svoj nos vtika v vsako stvar, če jo razume ali ne. Kratko rečeno: „Ta božja posoda si kratkomalo domišljuje, da vse ve, da je edino poklicana misliti za vse župljane, ki naj potrpežljivo pasejo svojega dušnega pastirja in organista ter cerkovnika, sami pa jedo nezabeljene žganice ali pa naj od lakote poginejo, samo da je dobro preskrbljen farovski trebušček.“ Take misli so obdajale gotovo našega predobrega župnika, ko je prihajal k nam in svest si je bil svojih načrtov, kateri so se mu tudi v začetku deloma posrečili. Pred enim letom so glasno oznanjali topiči, da je zmagal Zabukovec s svojimi kimavci v občinskem zastopu nad prejšnjo napredno večino. Velikansko veselje je zavladalo v vrstah vseh nazadnjakov in sam gospod škof Bonaventura je prišel blagoslovit sadove svojega vernega hlapca. Koliko pa je zalegal škofov blagoslov delovanju našega župnika, se je kmalu pokazalo. Može je nestrpen in vtika svoj nos v stvari, katerih prav nič ne razume. Prišel je s svojimi lastnimi pristaši radi razdelitve občinskih cest in potov tako navskriž, da je celo čredo celo pri zadnji občinski seji pustil na cedilu. Sicer so se merila pota ob njegovi navzočnosti v vsakem vremenju z dragim, za žulje občanov kupljenim merilom, toda kaj pomaga vse merjenje, če pa merjenju ne sledi primerna razdelitev cest, ki naj bi jih posamezni posestniki popravljali. Tako je naš župnik zavozil vso popravo potov, vrgel je puško v koruzo in župan je bil prisiljen zaključiti zadnjo občinsko sejo brezuspešno, ker je manjkalo ravno generala Zabukovca, njegovi kimavci pa so se med seboj prepirali, kajti nihče ni zadovoljen z delitvijo cest, kakor si jih je predočeval naš bistroumni župnik. Občinska pota sedaj lahko čakajo odrešenja do boljših časov, ko se bode Zabukovcu posrečilo zopet pomiriti svoje backe. Če se med tem zgodi na občinskih cestah kaka nezgoda, nič za to, vsaj se lahko tamkaj postavi kako znamenje, ki bode potnika opominjalo na rek največjih ljudskih izkoriščevalcev: „Memento mori.“ Za enkrat bi bilo tedaj najboljšje, da se na vsih nevarnih krajih in mostovih na občinskih cestah napravijo taki napis in občinski odbor bode rešen skrbi in odgovornosti. Med tem časom pa naj nam naš župnik pove, kaj se je zgodilo s praporščakinjo naše velečastite „Marijine družbe“, katera je obljubila večno devišstvo?

Kovor. Spomladansko solnce je zopet oživilo kri kriškim čukom, ki spe navadno spanje pravič-

Kuhaj pametno. To je naj-novejša deviza moderne žene. Vsi stari „tajni recepti“ za kuho so se dandanes preživeli. Dandanašnje se je treba premenjenim gospodarskim razmeram prilagoditi ter kuhati okusno in dobro. Zato uporabljajo moderne gospodinje dr. Oetkerja pecivni prašek. Prihranijim: čas, delovno moč, denar. Zajamči pa tudi dobri uspeh vseh vrst peciva. Svitla glava je najlepši in najboljši simbol tega nepogrešljivega kuhinjskega pripomočka. Kliče nam: „Kuhaj pametno!“ 72 26—5 E

nega, so pa toliko razvajeni, da jim domače sestrice sove prav nič ne ugajajo. To sodimo po tem, da hodijo vasovat v našo vas in nam ne privoščijo niti nočnega miru kakor da bi ne imeli svojih „Marinaric“ v Križah. Nikar pa naj ne mislijo, ti čuki, da smo kovorska dekleta padla že tako daleč kakor praporščakinja velečastite „Marijine družbe“ v Križah. Čukom pa svetujemo, naj nikar ne hodijo v našo vas zganjati svojih neumnosti in loviti nas dekleta, ker znajo dobiti po buči, družega pa prav nič.

DNEVNE VESTI.

Avstrijski sistem. Dne 7. maja so se v Splitu v Dalmaciji vršili dogodki, ki so zopet enkrat pokazali, kako misli Avstrija rešiti jugoslovansko vprašanje, namreč z oboženo silo. Stvar je bila sledeča: Praznovali so v Splitu historični praznik mestnega patrona sv. Dujma. Pri tej priliki se zbere vsako leto v Splitu okrog 50.000 ljudi iz okolice, ker je ta dan za Split glavni tržni dan. Vrši se ta dan tudi historična procesija, h kateri pozivljati ima staro pravico splitska mestna občina. Predvečer tega dne je priglasila svojo udeležbo italijanska banda citadina pri škofu. Škof je o tem obvestil občinski svet, ki pa je z ozirom na razburjenost prebivalstva odrekal italijanski godbi, da bi bila pri procesiji prisotna ali pa da bi smela ta dan igrati po mestu. Okrajno glavarstvo pa je to odločbo takoj suspendiralo. Občinski svet je sklenil nato, da sploh nikogar ne povabi k procesiji in da se procesije tudi sam ne udeleži. Dne 7. se je nato vršila procesija ob prav maloštevilni udeležbi, na čelu ji je korakala italijanska godba, ki je igrala italijanske koračnice. Ko je dospela procesija do obali, je ljudstvo godbo izžvižgalo. V tem hipu je konsignirano orožništvo in finančna straža naskočila z nasajenimi bajoneti zbrano ljudstvo. Prišlo je do krvavih spopadov, v katerih je bilo več žen in otrok pohojenih in ranjenih. Orožniki so ljudi kar na slepo aretirali. Ko je procesija izginila in ni bilo več slišati godbe, je nastal zopet mir. Pozneje je prišlo na Narodnem trgu pred rotovžem zopet do novih demonstracij in zopet so se orožniki in finančna straža navalili na ljudstvo. Detektivi so začeli aretirati ljudi po vrsti brez izbire. Brutalni naval na maso, ki je do zadnjega kofička polnila trg, je povzročil nemir in zopet je bilo več žen in otrok ranjenih. Župan Katalinić je stopil tedaj na trg in skušal pomirjevalno vplivati na razburjeno množico. Že se mu je to skoraj posrečilo; v tem trenutku je udrlo iz nekaterih ulic vojaštvo z nasajenimi bajoneti ter se vrglo na ljudstvo. Vršili so se nepopisni prizori in je bilo mnogo oseb ranjenih. Vojaštvo je aretiralo cele skupine nedolžnih okoličanov. Vojaštvo je končno zasedlo vse ulice in trge. Okrajno glavarstvo je izdalo med tem ukaz, da se morajo zapreti vse gostilne, trgovine in kavarne, tako da je morala ostati množica okoličanov, ki je štela okoli 50.000 ljudi na prostem in brez hrane. V Splitu vlada strahovito razburjenje. Trgovci in gostilničarji so imeli vsled tega ukaza okrajnega glavarja nad en četrto milijona škode. Občinski zastop se je takoj zbral ter brzojavno obvestil o nezaslišanih dogodkih in nepojmljivem nastopu okrajnega glavarja Szilvasa, namestnika grofa Attemsa in notranje ministrstvo. Občinski zastop je obenem tudi zahteval, da naj se okrajni glavar Szilvas takoj odpokliče. Mesto je videti, kakor bi bilo proglašeno obsedno stanje. To je torej kratka slika o reševanju jugoslovanskega vprašanja po avstrijskem problemu. Madžaronski okrajni glavar ne more dočakati prilike, da pokaže svoj patrijotizem in pošilja na hrvaške kmete vojaštvo ni žandarmerijo. V prihodnje se bo v varstvo italijanske bande mobiliziral cel vojni zbor in eventualno še del mornarice povrh, ki bo odgovarjal z bajoneti in kroglijami na nedolžno žvižganje.

Klerikalno drevje vendar ne rase do neba. Klerikalni mogotci v deželni odboru so zopet enkrat pošteno pogoreli pred upravnim sodiščem.

Kakor povsod se deželni kristjani tudi v Idriji vmešavajo v gospodarstvo občin. V Idriji še prav posebno radi, ker je tamkaj župan socialni demokrat Štravs. Še vsem nam je dobro v spominu mična zgodnica o Kobalovi kleti, katero so morali na ukaz deželnega odbora podirati celo žandarji, in kateri odlok deželnih mogotcev je potem upravno sodišče razveljavilo. Sedaj so si pa gospodje staknili novo blamažo. „Po svobodnem preudarku“ je namreč črtal kranjski deželni odbor mnogo postavk iz proračuna idrijske občine. Občina se je pritožila in upravno sodišče je ugodilo pritožbi in odločilo, da morajo biti utemeljene odredbe avtonomnih rekurznih inšanc, izrečene po svobodnem preudarku, na dejanskem položaju, ki ga mora ta inštanca preje pravilno določiti.

Prepovedano jugoslovansko društvo. Avstrijski birokratizem je zopet enkrat rešil Avstrijo pogube. V Pragi so se namreč hotela strniti razna jugoslovanska dijaška društva v enotno društvo „Jugoslavija“. To pa je smatralo praško namestništvo kot nevaren poizkus ugonobiti Avstrijo, ter je to ustanovitev prepovedalo.

Veleizdajniški proces v Celovcu. 10. novembra 1912 so bile v Splitu manifestacije v proslavo zmag balkanskih zaveznikov. Splitski župan Katalinić je ob tej priliki govoril manifestantom z balkona mestne hiše. Policijski komisar Persić je slišal, da je takrat dejal župnik Katalinić: „Upamo, da bodo ti junaki (balkanski zavezniki namreč) osvobodili tudi nas.“ Poleg Katalinića je bil obtožen tudi predsedstveni tajnik Šegović, in sicer zato, ker je sufliral županu one besede. Oba obtoženca sta odločno tajila krivdo in oba sta bila oproščena. Najvišje sodišče na Dunaju je deligiralo za ta proces celovško sodišče, kjer je bila obravnava v petek 1. maja.

Velikodušni dar. Gosp. Josip Majdič, obč. odbornik, trgovec in posestnik v Kranju, je povodom svoje poroke dne 6. maja t. l. izročil mestnemu županstvu 100 K, da se na dan njegove poroke razdele med mestne reveže. Obdarovanih je bilo 55 revežev. Blagemu dobrotniku se v imenu mestnih revežev izreka tem potom kar najtoplejša zahvala.

Legia nazionale ima na škatljicah za vžigalice zelo pomemben napis: „La morte delle lingue è quella delle nazioni.“ To je drugače rečeno, da uči skušnja, kjer se ljudje ne poslušujejo svojega jezika, tam je tudi konec narodnosti.

Grozna najdba. V nekdanji Nackovi pristavi, ki je sedaj last g. Fr. Ks. Sajovica, so našli minolo soboto delavci pod severozahodnim oknom tik zidu pod podnicami le malo z gramozom pokrito človeško okostje. Lobanja je bila dobro ohranjena, pa jo je delavec s krampom razbil, kar je zelo škoda, ker bi se dalo drugače dognati, ali je bil dotičnik morda ubit. Na vsak način pa se je moral tu zgoditi kak zločin, ker naravnim potom umrlega ne bo nihče pod deskami na podu zakopal. Morda bi se našla kaka vez med tem okostjem in med nekim trgovcem, ki je pred kakimi 30 leti iz Kranja čez noč izginil.

Avtomobilna zveza Domžale—Kranj—Bled—zasigurana. Kakor čujemo, je celjski trgovec g. A. Kolenc zaprosil za koncesijo za avtovožnjo iz Domžal čez Kranj na Bled.

Telovadno društvo „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju priredi v nedeljo, dne 10. t. m. popoldanski pešizlet v Praše (1 in en četrto ure pešhoda), kjer se vrši javna telovadba.

Prost. gasilno in reševalno društvo Kranj ter **prost. gasilni društvi Stražišče in Žabnica** priredijo jutri, v nedeljo, dne 10. t. m. popoldne skupni majnikov pešizlet v Škofjo Loko z godbo na čelu. Odhod iz Kranja ob 12¹/₄ uri popoldne. Od 3. do 6. ure se vrši koncert na vrtu gostilničarja gosp. Ignacija Gusell „Pri Balantu“, pri katerem sodeluje „Godba prostovoljne požarne brambe v Kranju“. Vstopnina 40 vin. za osebo. Uniformirani gasilci vstopnine prosti. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Prijatelji gasilstva se k temu izletu najuljudneje vabijo.

Promenadni koncert priredi tukajšnja godba prostovoljne požarne brambe danes zvečer ob pol 9. uri na Glavnem trgu pod vodstvom kapelnika gosp. A. Pöschla. Vspored: 1. Sykora: „Na Vrbskem jezeru“, koračnica; 2. Fr. Lehar: „Sirene plesu“, valček iz operete „Vesela vdova“; 3. a) E. Stolz: „Ljubimkanje“, pesem; b) Ploner: „Tržaške pesmi“, koračnica; 4. A. Pöschl: „Venec melodij“, valčkov potpuri iz priljubljenih operet; 5. A. Pöschl: „Koncertna koračnica“; 6. F. Gilbert: Deklice imajo to tako rade“, napev iz burke „Das Autoliebchen“; 7. * * *: „Rožiči“, pesem; 8. Langer: „Zvest prapor“, koračnica.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju priredi v nedeljo, dne 14. junija t. l. ob 3. uri popoldne na Glavnem trgu tombolo. Slavnostna društva se prosijo, da se na to prireditve ozirajo.

Vlom. V noči od 27. na 28. m. m. so neznani zlikovci vlomili v lovsko kočjo g. Luckmana na Savi. Odnegli so samo nekaj knjig, katere so se pa drugi dan zopet pod neko skalo v bližini našle.

Nesreča. Triletni posestnikov sin Janez Dačar iz Zg. Dupelj je prišel dne 30. pret. m. neopazno doma k slamoreznicu. Stroj ga je zagrabil za desno roko in mu jo je težko poškodoval.

† **Dr. Anton Dermota.** V nedeljo, dne 3. t. m. je po dolgi in mučni bolezni umrl dr. Anton Dermota v Gorici. Dasi mu rahlo zdravje ni dopuščalo udeleževati svojo nadarjenost v polni meri, je vendar bil znan tudi širšim krogom. Dr. Anton Dermota je bil rodom iz Zelezničev na Gorenjskem. Po dovršenih srednješolskih študijah se je podal na vseučilišče v Prago, kjer je na pravniški fakulteti študiral pravo. V Pragi ga je zalotila prva kal bolezni vsled — stradanja. Njegovi premožni, a klerikalni starši so hoteli, naj gre v lemenat in postane duhovnik. Ker pa tega mladi Dermota ni hotel in je šel proti volji svojih staršev v Prago, so mu odrekli vsakojako podporo. V Pragi se je zanimal za nauke realista profesorja Masaryka. Vrnivši se domu, v Ljubljano je pristopil v socialnodemokratsko stranko in je na strankinem programu na Gorenjskem tudi kandidiral v državni zbor. Pozneje se je preselil v Gorico, kjer je tudi postal samostojni odvetnik. Dasi je svoječasno iskal zdravlja tudi v Opatiji, ga ni našel. Črv bolezni, ki ga je izza Prage nosil v prsih, ga ni zapustil toliko časa, dokler mu ni nit življenja končno pregledal. Dr. Anton Dermota se je zelo mnogo bavil s pisateljevanjem, nekaj časa je urejeval tudi socialistične „Naše Zapiske“, v katerih je napisal lepo število jako poučnih razprav. S posebno vnamo je prevajal iz češčine v slovenski jezik. Bodi mu zemljica lahka!

Občni zbor podružnice „Družbe sv. Cirila in Metoda“ se vrši danes zvečer ob 1/2 9. uri v gostilni P. Mayr. Pričakujemo polnoštevilne udeležbe!

Pri včerajšnjem naboru je bilo potrjenih v Kranju med drugim 11 telovadcev in 4 člani telovadnega društva „Sokol“.

Nabiralnik Ciril-Metodove družbe. Gostilna P. Mayr K 20.

Umrli je v Kokri Marija Povšnar, hči občesposlovanega veleposesnika Jurja Povšnerja. **Hotel Zlatorog** ob Bohinjskem jezeru, ki je last Slov. plan. društva, se otvori jutri, dne 10. t. m.

2400 kron za čevlje v dveh dneh se je skupilo zadnjič na razprodaji po umrlem g. J. Pollaku.

Ljudsko šolstvo. Zasilna šola v Stari Oselici se je opustila in otvorila s 15. aprilom ekskurentna šola, na kateri je poverjen pouk učitelju na enorazrednici v Trbiji Viljemu Zirkelbachu.

Nesreča. V torek okoli sedmih zvečer se je pripetila v Spodnji Šiški velika nesreča. Dr. Friderik Luckmann je jahal, kakor navadno, poleg proge državne železnice. Jahal je mladega konja, ki ga je še le pred par dnevi kupil. Ko je prihajal blizu bivšega kurjega zavoda, je pridrdral brzovlak. Konj se je splašil ter zdiral v mrežo. Zadel je ob kol ter se ubil. Dr. Luckmann je k sreči pred padcem konja skočil s konja ter se tako rešil, da se ni ubil. Vendar pa se je precej poškodoval, ker je pri skoku padel. Prepeljali so ga v Leoninum.

Iz ljudskošolske službe. C. kr. okr. šol. svet za ljubljansko okolico je imenoval namesto obolele učiteljice Marije Marinko bivšo provizorično učiteljico v Mengšu Frančiško Božič za suplentinjo na Vrhniki. — C. kr. okr. šol. svet v Kranju je imenoval namesto obolelega učitelja Edvarda Vidica učiteljico Marijo Kastelic za suplentinjo na enorazrednici v Ratečah. — C. kr. okr. šolski svet v Radovljici je namesto obolele učiteljice Hermine Sirknik imenoval suplentinjo Marjeto Lilleg za suplentinjo na ljudski šoli v Breznici.

„Škof proti župniku.“ V „Narodni založbi“ v Ljubljani je izšla knjiga „Škof proti župniku“. V njej se razpravlja delovanje ljubljanskega škofa v luči kritike sploh, posebej pa njegovo zlobno preganjanje podrejenega mu župnika g. A. Berceta. Knjiga je pisana v zelo prijetnem jeziku, vsebuje pa zamenit opis kulturno zgodovinskih dejstev. Naj ne bo hiše med Slovenci, kjer bi ne čitali te poučne knjige! Naroči naj si jo v več izvodih vsaka čitalnica, pogrešati pa je ne sme nobena zasebna knjižnica! Opozarjamo, da je ta knjiga izšla v Ameriki, pri nas pa je bila zaplenjena in je dobila pravico javnosti po interpelaciji g. drž. poslanca dr. Ravniharja in tovarišev. Ali tudi na Dunaju je bila nekoliko pristrižena, tako, da njena ameriška predhodnica še vedno nima pravice javnosti pri nas. Cena knjige je 1 K, dobi se v vseh narodnih knjigotrnih. Pripominjamo, da se je pričetkoma razpošljalo to knjigo s pošto položnico gđč. Manice Komanove in kdor je tisto prejel, naj vpošlje plačilo tudi z istim čekom, da bodo računi jasni. Ker je delo res zanimivo, se nadejamo, da poide kmalu vsa sedanja zaloga.

Sivanje, krpanje in vezenje so tri besede za vsako gospodinjstvo. V trgovini Singer Ko. deln. družbe šiv. strojev v Kranju, glavni trg št. 119 se radovoljno in brezplačno razkaže in pouči, kakšni praktični predmeti za okras stanovanja in obleke se lahko izgotove z izvornim Singerjevim šivalnim strojem. Priporočati je interesantom, ogledati si naša najraznovrstnejša dela šivanja in vezenja tembolj, ker se stroji in različni aparati razkažejo ne, da bi se isti silili v nakup.

Original Edison kinetofon. Kino Ideal v Ljubljani bo predvajal počenši s 16. majem Edisonov kinetofon, to je govoreči film. Govoreč film je naj-

novjša iznajdba ameriškega učenjaka Edisona. Predstave bodo trajale šest dni in se dele v dva sporeda. Prihodnjič priobčimo natančen spored.

Iz Škofje Loke. Pri nas v Škofji Loki bodo vpeljali še en avto. Kilometer vožnje bo stal 1 K, če se jih tudi pelje poln voz. Kakor se vidi, se morajo avtomobili v Škofji Loki rentirati, drugače bi sigurno ne upeljali še enega. Še v Kranju nima nobeden podjetne korajže. Ljudje pri vam imajo hranilne knjižice rajše pod blazino in prisluškovajo ponoči kako padajo okrogle kronice na star kup.

Verska vzgoja. V Kamniku je pičil te dni gad nekega 11letnega dečka. Klicali so kaplana, da ga je spovedal itd. To opravilo je velečastiti spojil s prav primernim poukom. Med spovedjo je dečku kaplan tudi zatrdil, da sicer ne bo prišel v pekel a prav gotovo v vica, ki mu baje ne odidejo na noben način. To je na mlado dušo tako učinkovalo, da je skoro zblaznel in da so ga le s težka umirili.

Konjskim posestnikom. Vsi posestniki konj in voz se opozarjajo, da morajo vsako spremembo o stanju njihovih konj in voz do dne konjske klasifikacije po zakonu naznaniti pristojnemu županstvu v svrhu, da bo to zamoglo izkazati o klasifikaciji in o vozovih imeti v stalni razvidnosti ter svoj čas ob dejanskemu stanju odgovarjajoča izkaza izročiti klasifikacijski komisiji. Kdor bi te dolžnosti ne izpolnil, zadela bi ga občutna kazen.

Samomor. Pri 59 let staremu bajtarju Andreju Vovniku v Potočah pri Predvoru se je že dalje časa opažalo, da se mu je nekoliko umračil duh, ko se je njegova žena 5. t. m. za nekaj časa odstranila od doma, je odšel Vovnik na svišli in si z žepnim nožem prerezal vrat. Vovnik se je nasproti svoji ženi opetovano izrazil, da bode izvršil samomor.

Sejmi, katere je okrajno glavarstvo v Logatcu za Zgornji Logatec svoječasno prepovedalo, so zopet dovoljeni, ker je okrajno glavarstvo dotično prepoved preklicalo.

Mrtvo truplo so našli. Dne 2. t. m. so našli ljudje v nekem gozdu pri Globokem v radovljiški okolici mrtvega, skoro popolnoma nagega moža. Komisija, ki je prišla na mesto, kjer se je truplo našlo, je konstatirala, da je mož 67letni občinski ubožec Eržen iz Kroke, ki ga pogrešajo že od začetka marca. Eržen je bil alkoholik in poleg tega še epileptičen in slaboumen. Smrt je nastopila najbrže vsled zmrznjenja.

Požig. V eni izmed zadnjih noči je doslej še neznan storilec podtaknil ogenj v listnici posestnika Alojzija Dornika iz Zgor. Mengša. Slučajno je ogenj zapazila neka dekla, ki je tam uslužbena. Poklicala je hitro sosede, ki so prihitali na pomoč in so ogenj pogasili, še predno se je mogel razširiti. Tako je bila nesreča preprečena.

Kadilnikova kočna na Golici se otvori dne 10. maja in je že preskrbljena z vsem potrebnim provijantom. V pomladnem času, ko je na Golici najhujnejša flora, naj pohite vsi turisti in turistke h Kadilnikovi koči.

Požar. Pretekli četrtek ob 1. zjutraj je izbruhnol ogenj v leseni hiši posestnika Franca Temelja v Stari vasi pri Zireh. Hiša je v dveh urah pogorela. Zgorela je tudi vsa oprava, obleka itd. Temelj se je s svojo rodbino komaj rešil.

Odda se v najem velik lokal

eventuelno dva predeljena primeren za vsako trgovino na Glavnem trgu h. št. 130.

MARIJA POLLAK, trgovina s čevlji.

Darila.

V. izkaz daril poslanih Dijaški kuhinji v Kranju. Tarok Ba K 1:52+1:20 = 2:72 K., gimn. učitelj E. Tomec preostanek za zvezke 20 vin., mesto venec na krsto † Jos. Pollaka Janko Kummer 10 K, M. Logonder, kaz. poravnava 20 K, meščani za april 6:60 K, profesor, kolegij 4:22 K, torok Ba 0:56 K, župnik Al. Kummer v Stariloki 4 K, Kmetiska posojilnica v Ljubljani 50 K, prof. kolegij za maj 4 K, meščani 34 K, Jurij Depoli „zavrnen honorar“ za vinkulacijo 0:20 K, Jos. Majdič povodom svoje poroke 50 K in tarok Ba april-maj 4:72 K. Vsem darovalcem in darovalkam srčna hvala!

Poziv.

Rad bi izvedel, kje se nahaja sedaj **Katarina Kokova** iz Bele pri Predvoru. Pred 14 meseci je bila zaposlena kot šivilja v Kranju v tovarni g. E. Kottbeka (pri Šmonu). Ker ima pri tukajšnjem zavarovalnem društvu opraviti radi neke dedščine, Vas prosim cenjeni rojaki in bralci „Save“, ako kdo ve za nje naslov, naj mi ga sporoči ali pa naj se sama oglasi.

Mike Žumer

94

Aurora Box. 13 Minn. North Amerika.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 1:20 52—37

Advokat Anton Levec

c. kr. višje deželne sodnije svetovalec v p.

90 3—2

uljudno naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Kranju v prostorih nekdanje dr. Kušarjeve pisarne.

Kazenski zagovornik

dr. Beno Sabothy

91 3—2

uljudno naznanja, da se je preselil v Kranj, kjer posluje v prostorih nekdanje dr. Kušarjeve pisarne.

57 1 **Odda se takoj** 22
stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklinami.
Podatki pri upravnistvu tega lista.

**Išče se zanesljiva
blagajničarka**

ob enem spretna **prodajalka** specerijske stroke, popolnoma izvežbana, z večletno prakso.
Osebe, ki so večše italjanščine, imajo prednost.
Ponudbe je nasloviti na veletrgovino Franc Dolenz, Kranj.

93

164 20-19

Glavna zaloga pri Peter Majdiču Merkur, in Franc Dolenzu v Kranju.

Ceniki na zahtevo zastoj.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje za pletenje (Strickmaschinen) in pisalne stroje.

79 26-5

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52-17

Trgovina z moško obleko. — Prodaja raznega sukna in štofov za moške obleke. — Ravno tam lastna delavnica za obleke, ki se po naročilu dobro, ceno in nujno izgotove.

Kokriško predmestje

v lastni hiši zaloga šivalnih strojev in potrebščin. Ravno tam **gostilna,** kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holz hacker

konc. zobotehnik

v Kranju

52-19

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

16 52-19

Turisti!

Trgovina Zdravko Krajnca v Kranju

(nasproti c. k. gimnazije)

priporoča svoje izvrstne, vedno sveže delikatese.

Največja kavarna v Kranju, z biljardoma in Paganinijevim orkestrijem!

Najprimernejše shajališče!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

3 52-19

priporoča za

pomladansko sezijo

svojo bogato zalogo najnovejšega blaga za ženske in moške obleke, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

Razširjajte naš list!

SINGER

šivalni stroji so neprekosljivi v trajnosti in vsestranski uporabi.

SINGER

šivalne stroje dobite samo v naših prodajalnah z „S“ izveskom.

9-08 09

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

Preselitev brivnice.

Slavnemu občinstvu iz mesta in dežele uljudno naznanjam, da sem se preselil

v hišo g. V. Belca

nasproti Merkurja.

V novih prostorih sem otvoril popolnoma na novo urejeno **higijenično brivnico** ter imam v zalogi vsa toaletna in kosmetična sredstva, kakor ženske kite, podlage, mrežice itd.

Priporočujoč se za obilen poset

89 3-3

z odličnim spoštovanjem

J. Šimunac

brivec v Kranju.

Obenem naznanjam, da sem opustil brivnico na Glavnem trgu.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

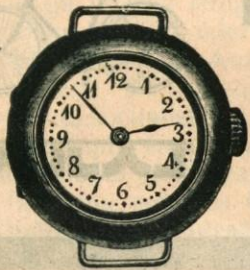
brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

10 52—19

9—19

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki
RUDOLF RUS preje
H. SUTTNER

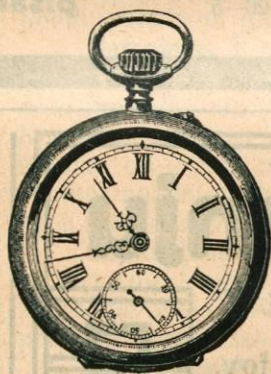
v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

M. RANT :: KRANJ

trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki

Trbovljski in češki premog.

8 52—19

Otroški vozički

radi opustitve po zelo znižanih cenah.

Razna vrtna in poljska semena.

Modni salon

68—8

A. Adamič - Kranj

Podružnica v hiši g. M. Mayr

naznanja častitim damam, da je došla ravnokar **velika izbira najmodernejših**

dunajskih in pariških modelov

in se bodo isti prodajali dokler kaj zaloge radi pomanjkanja prostorov po zelo ugodni ceni. — Velika izbira krasnega nakitja. Prepričajte se v konkurenčnih cenah predno si nabavite. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno in ceno izvršujejo.

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Zahtevajte
cenik.

KINTA-KOLESA

so splošno priljubljeni, ker so nedosežni v teku in trpežnosti. Blagovolite si jih ogledati pri tvrdki

KARL ČAMERNIK & Ko.

Špecialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

7—18

LJUBLJANA

samo Dunajska cesta 9—12

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

6—19

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.